

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Valtakunnallinen jätesuunnittelu ja muuta ajankohtaista

Sirje Stén, ympäristöministeriö
Kokoeko –seminaari Kuopio 10.2.2015

Sisältö

- Ajankohtaiset asiat
  - Lainsäädäntö
  - Jätehuollon lähiajan lainsäädäntömuutokset
  - EU:n kiertotalouspaketin tilanne
- Valtakunnallinen jätesuunnitelma
  - Nykyinen jätesuunnitelma
  - Seuranta ja indikaattorit
  - Ennakointi
  - Uuden suunnittelukauden aloitus

Jätealan lainsäädäntö

Suomen lait

Jätelaki
676/2011

Ympäristönsuojelulaki
527/2014

RoHS-laki 387/2013

Jäteverolaki 1126/2010

Öllyjättemaksulaki 894/1986

terveydensuojelulaki, naapuruussuhdelaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, YVA-laki, merenkulun ymp.suojelulaki, kemikaalilaki, lannoitevalmistelaki, juomapakkausten valmisteverolaki, tuotteiden ekosuunnittelulaki, hankintalaki, kuntalaki, kilpailulaki, ...

EU:n asetukset

EU:n jätteen siirtoasetus + komission/neuvoston asetukset

Komission asetus jätteen vaaraominaisuuksista

Komission end-of-waste – asetukset (Fe-, Al-, Cu-romu, lasi)

EU:n aluskierrätysasetus

EU:n eläinsivutuoteasetus

CLP-asetus

POP-asetus

Reach-asetus

Hg-asetus

Jätealan lainsäädäntö:

Suomen asetuksia

EU:n direktiivejä

Yleiset asetukset	Yleiset direktiivit
VNA jätteistä 179/2012	Jätedirektiivi 2008/98/EY
VNA ympäristönsuojelusta 713/2014	Teollisuuspäästödirektiivi 2010/75/EU
Jätteen käsittelyä koskevat asetukset	Jätteen käsittelyä koskevat direktiivit
Kaatopaikat VNA 331/2013	Kaatopaikkadirektiivi 1999/31/EY
Jätteen polttaminen VNA 151/2013	Teollisuuspäästödirektiivi, luku IV
Jätteen käyttö maarakentamisessa VNA 591/2006 (uudistettavana)	

Jätealan lainsäädäntö Suomen asetuksia (uudistetut)

EU:n direktiivejä

Jätelaji-, tuote- ja toimialakohtaiset asetukset	Jätelaji-, tuote- ja toimialakohtaiset direktiivit
Kaivannaisjätteet VNA 190/2013	Kaivannaisjätedirektiivi 2006/21/EY
Juomapakkausten palautusjärjestelmät VNA 526/2014	
Käytöstä poistetut renkaat VNA 527/2014	
Keräyspaperi VNA 528/2013	
Pakkaukset ja pakkausjätteet VNA 518/2014	Pakkaus- ja pakkausjätedirektiivi 94/62/EY
SE-laiteromu VNA 519/2014	SE-laiteromudirektiivi 2012/19/EU
Paristot ja akut VNA 520/2014	Paristo- ja akkudirektiivi 2006/66/EY
SE-laitteiden vaaralliset aineet YMA 419/2013	RoHS-direktiivi 2011/65/EU

Jätealan lainsäädäntö: Suomen asetuksia (uudistettavana)

EU:n direktiivejä

Jätelaji-, tuote- ja toimialakohtaiset asetukset	Jätelaji-, tuote- ja toimialakohtaiset direktiivit
Romuajoneuvot VNA 581/2004 Ajoneuvojen vaaralliset aineet VNA 572/2003	Romuajoneuvodirektiivi 2000/53/EY
PCB/PCT-jätteet VNP 711/1998	PCB/PCT-jätedirektiivi 96/59/EY
Hammashoidon amalgaamijätteet VNP 112/1997	
Öllyjättemaksuvarojen käyttö VNP 1191/1997	

Ajankohtaisia keskeisiä muutoksia Suomen ja EU:n lainsäädännössä

1.1.2015

- Jätevero 50 -> 55 €

1.5.2015

- Pakkausten tuottajavastuu tulee voimaan
- Tuottajien järjestämät pakkausjätteen alueelliset vastaanottoterminaalit (väh. 30 kpl)

Kesäkuu
2015

- Vaarallisen jätteen luokittelukriteerit uudistuvat (1.6.)
- Uudet jätteiden POP-raja-arvot tulevat voimaan (18.6)

Ajankohtaisia päätettyjä muutoksia Suomen ja EU:n lainsäädännössä

1.1.2016

- Kielto sijoittaa orgaanista jätettä kaatopaikalle tai käyttää maantäytössä
- Tuottajien järjestämät kuluttajapakkausjätteen alueelliset keräyspisteet (väh. 1850 kpl)

1.1.2019

- Pakkausdirektiivin edellyttämät tarpeelliset toimet muovikassien käytön vähentämiseksi

Komission kiertotalouspaketti

2.7.2014

Tiedonanto (TN) Kohti kiertotaloutta:
jätteetön Eurooppa

TN rakennussektorin
resurssitehokkuudesta

TN vihreä
toimintaohjelma PK-
sektorille

TN vihreästä
työllisyydestä

Ehdotus 6 jätealan
direktiivin muuttamiseksi

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2016 - kohti kierrätysyhteiskuntaa

- Valtioneuvosto hyväksyi 10.4.2008
- Voimassa vuoden 2016 loppuun tai siihen asti, kunnes uusi jätesuunnitelma valmistuu.
- Sisältää kansallisen jätteen synnyn ehkäisy –suunnitelman.
- Sisältää jätehuollon ja jätteen synnyn ehkäisyn kansalliset päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet.
- Direktiivin mukaan pitää tarkistaa kuuden vuoden välein

Nykyisen valtakunnallisen jätesuunnitelman päämäärät

1. Jätteiden syntyä ehkäistään materiaalitehokkuutta parantamalla.
2. Kierrätystä tehostetaan.
3. Vaarallisten aineiden hallintaa jätenäkökulmasta edistetään.
4. Jätehuollon haitallisia ilmastovaikutuksia vähennetään.
5. Jätehuollon terveys- ja ympäristöhaittoja vähennetään.
6. Jätehuollon organisointia kehitetään ja selkeytetään.
7. Jätealan osaamista kehitetään.
8. Jätteiden kansainväliset siirrot tehdään hallitusti ja turvallisesti.

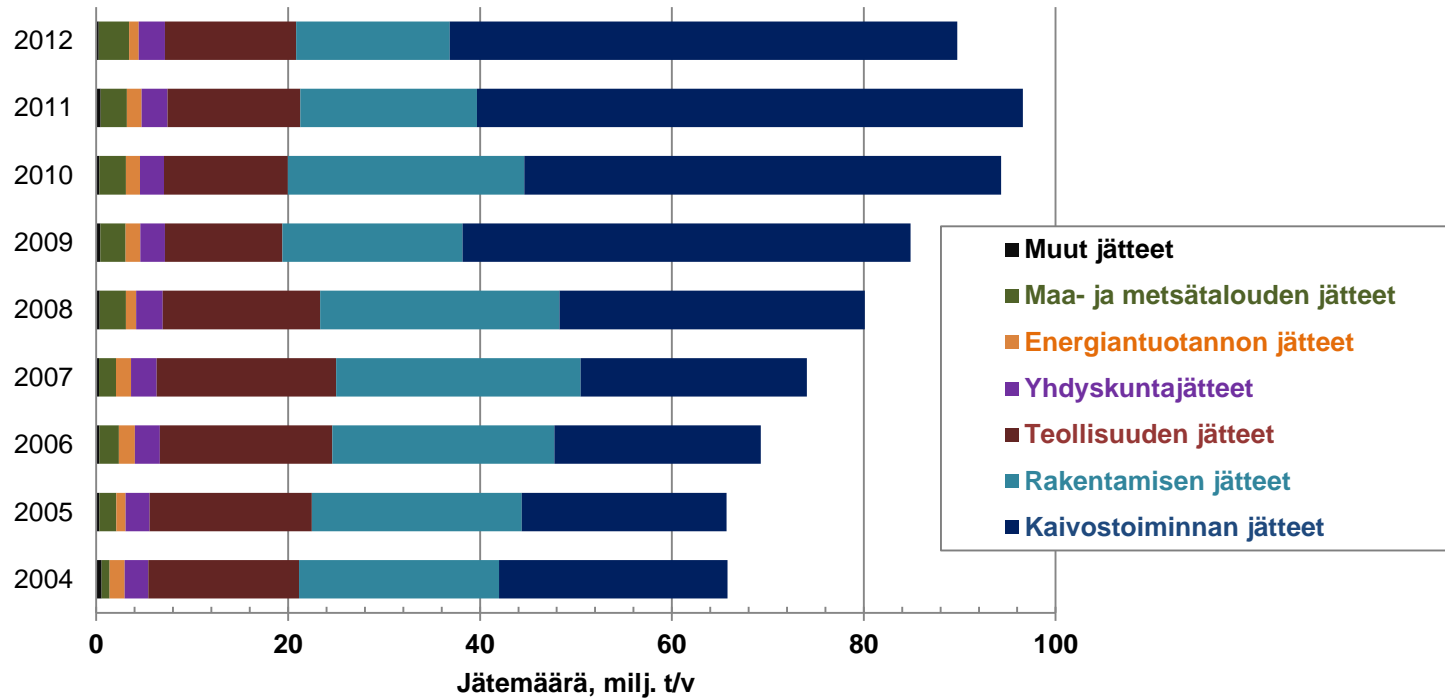
Jätesuunnitelman seuranta ja tilastointi

- Kaksi seurantaraporttia julkaistu, ensimmäinen 2012 ja toinen 2014 (Ympäristöministeriön raportteja 3/2012 ja 6/2014).
  - tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta
- Jälkimmäisen seurantaraportin jälkeen valittiin 9 seurantaindikaattoria, joita ylläpidetään seuraavaan valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan asti.

[http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus ja tuotanto/Jatteet ja jatehuolto/Jatesuunnittelu/Valtakunnallisen jatesuunnitelman seuranta](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ja_tuotanto/Jatteet_ja_jatehuolto/Jatesuunnittelu/Valtakunnallisen_jatesuunnitelman_seuranta)

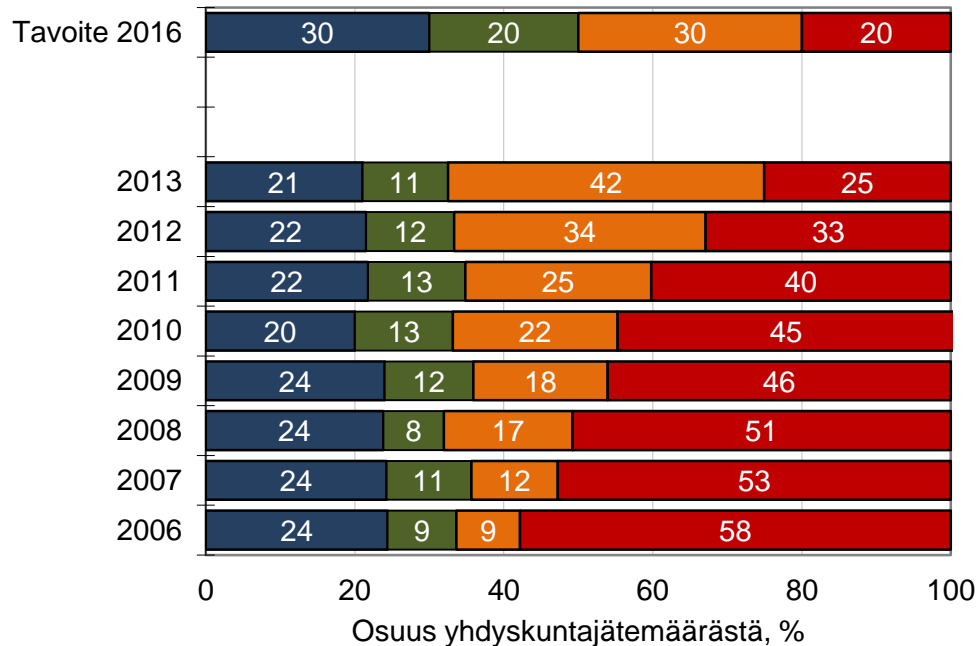
Kokonaisjättemäärän kehitys

Jättekertymät sektoreittain (Lähde: Tilastokeskus; Kuva: SYKE)

Yhdyskuntajätteen hyödyntäminen

Yhdyskuntajätteen %-jakautuminen hyödyntämiseen ja käsittelyyn vuosina 2006-2012 sekä vuodelle 2016 asetettu tavoitetaso
(Lähde: Tilastokeskus ja VALTSU)

- Hyödyntäminen materiaalina pl. kompostointi ja mädätys
- Kompostointi ja mädätys
- Hyödyntäminen energiana
- Kaatopaikkasijoitus ja muu käsittely

Tavoite:

Vuonna 2016 yhdyskuntajätettä kierrätetään 50 % ja hyödynnetään energiana 30 %

Seurannan johtopäätöksiä

- Toimenpiteet pääosin kohtuullisesti edenneet
  - jätelain ja siihen liittyvien lakien uudistus vaikuttanut monien toimenpiteiden edistymiseen.
  - Parhaiten ovat edenneet ympäristöhallinnon vastuulle asetetut toimenpiteet.
- Jätteen määrälliset tavoitteet on vain osin saavutettu.
- Esitetyt toimenpiteet eivät kaikilta osin ole kohdistuneet asetettujen määrällisten tavoitteiden kannalta oikein.
- Tilastoinnin puutteita:
  - Rakentamisen jätteiden hyödyntämistason selvitys edelleen vaikeaa tilastointiongelmien takia.
  - Jätteen synnyn ehkäisylle ja materiaalitehokkuudelle on vaikea asettaa indikaattoreita.

Uuden valtakunnallisen jätesuunnitelman aloitus- jätemäärien ennakointi

Uuden valtakunnallisen jätesuunnitelman valmistelu aloitettu ennakoimalla jätemääriä ja mahdollisuuksia päästä kierrätystavoitteisiin.

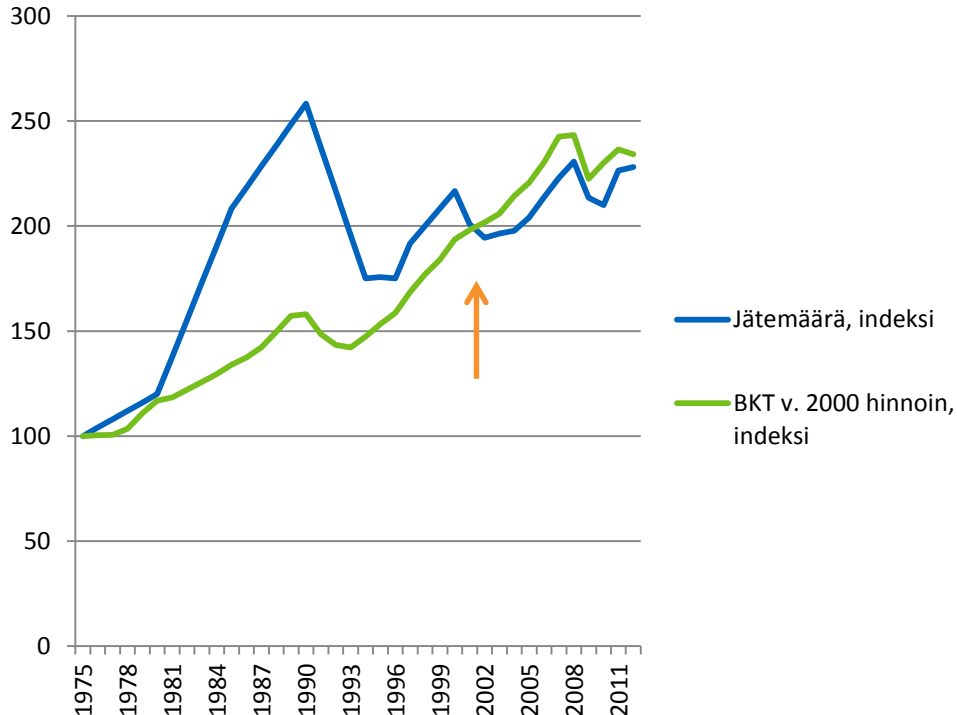
Hankeosiot:

- Arvio kokonaisjättemäärän kehityksestä
- Yhdyskuntajättemäärän ja koostumuksen ennakointi
- Yhdyskuntajätettä koskevien tavoitteiden saavutettavuus – käsittelymallit vuoteen 2020 ja 2030

YM rahoittaa, valmistuu 3/2015 mennessä, tekijänä SYKE

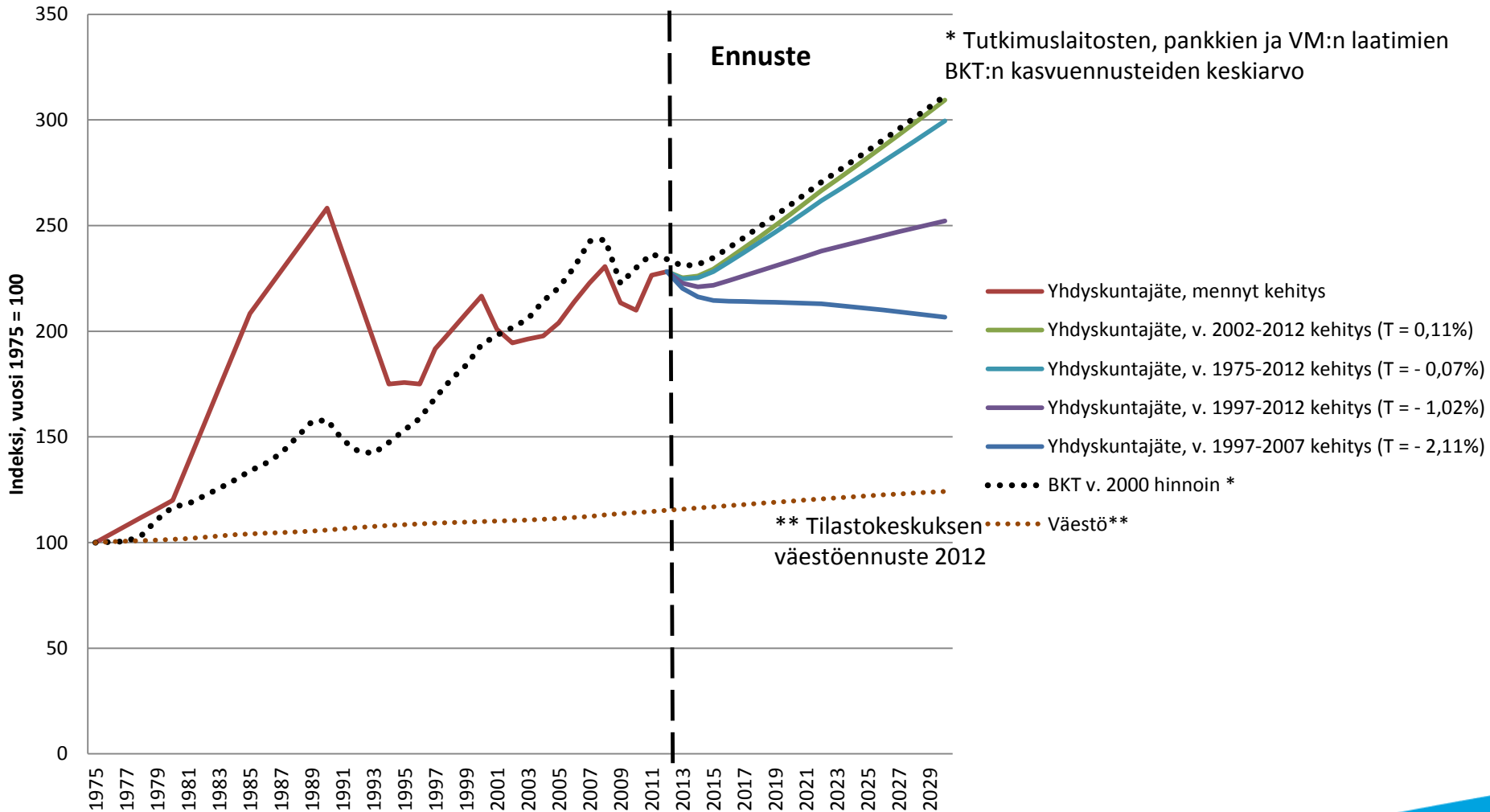
Jättemäärien ennakointi -hanke

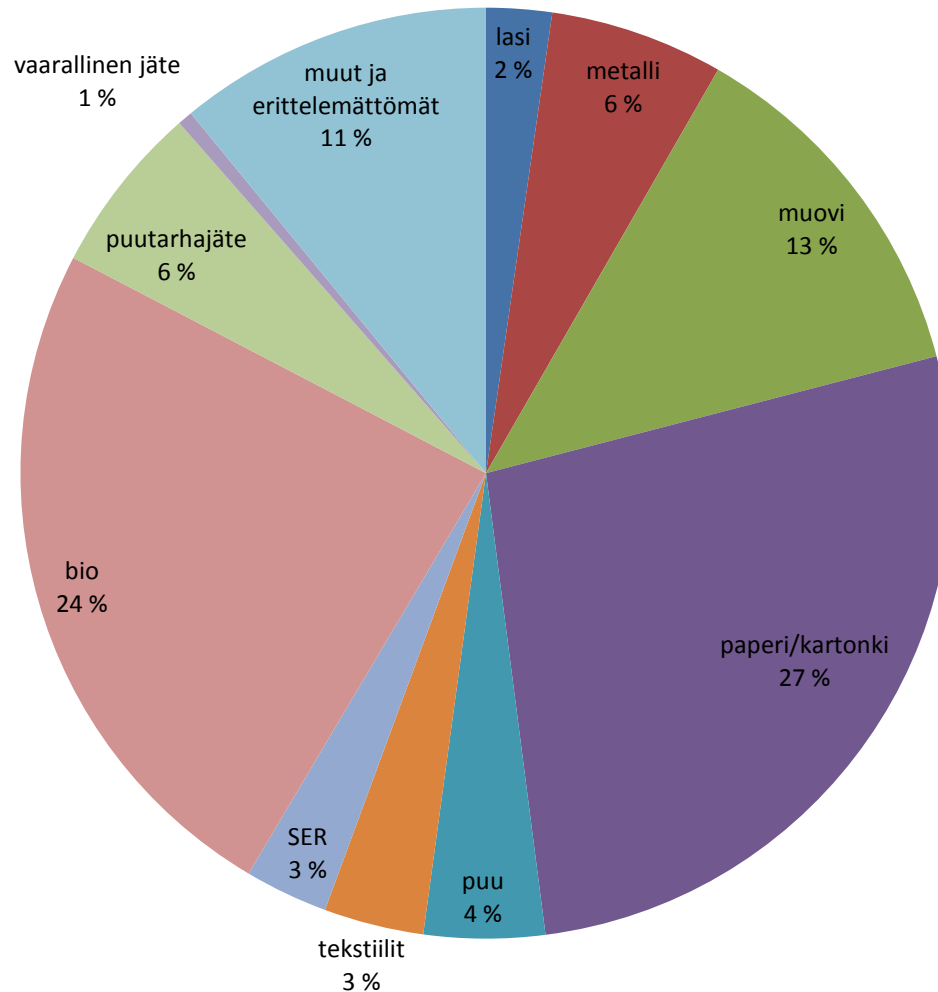
Yhdyskuntajätteen määrä, BKT:n kehitys 1975-2012 indeksinä (v.1975=100)

- Jättemäärien kasvun ja talouskasvun välinen positiivinen korrelaatio on heikkenemässä OECD-maissa.
- Suomessa jättemäärä seurailut 2000-luvun puolivälin jälkeen BKT:ta – suhteellista irtikytkentää ei havaittavissa
- Irtikytkentä mahdollista teknologia kehittymisen tai kulutustapojen radikaalin muutoksen kautta.

Yhdyskuntajätteen, BKT:n ja väestön kehitys ja ennusteet vuoteen 2030 indeksiä

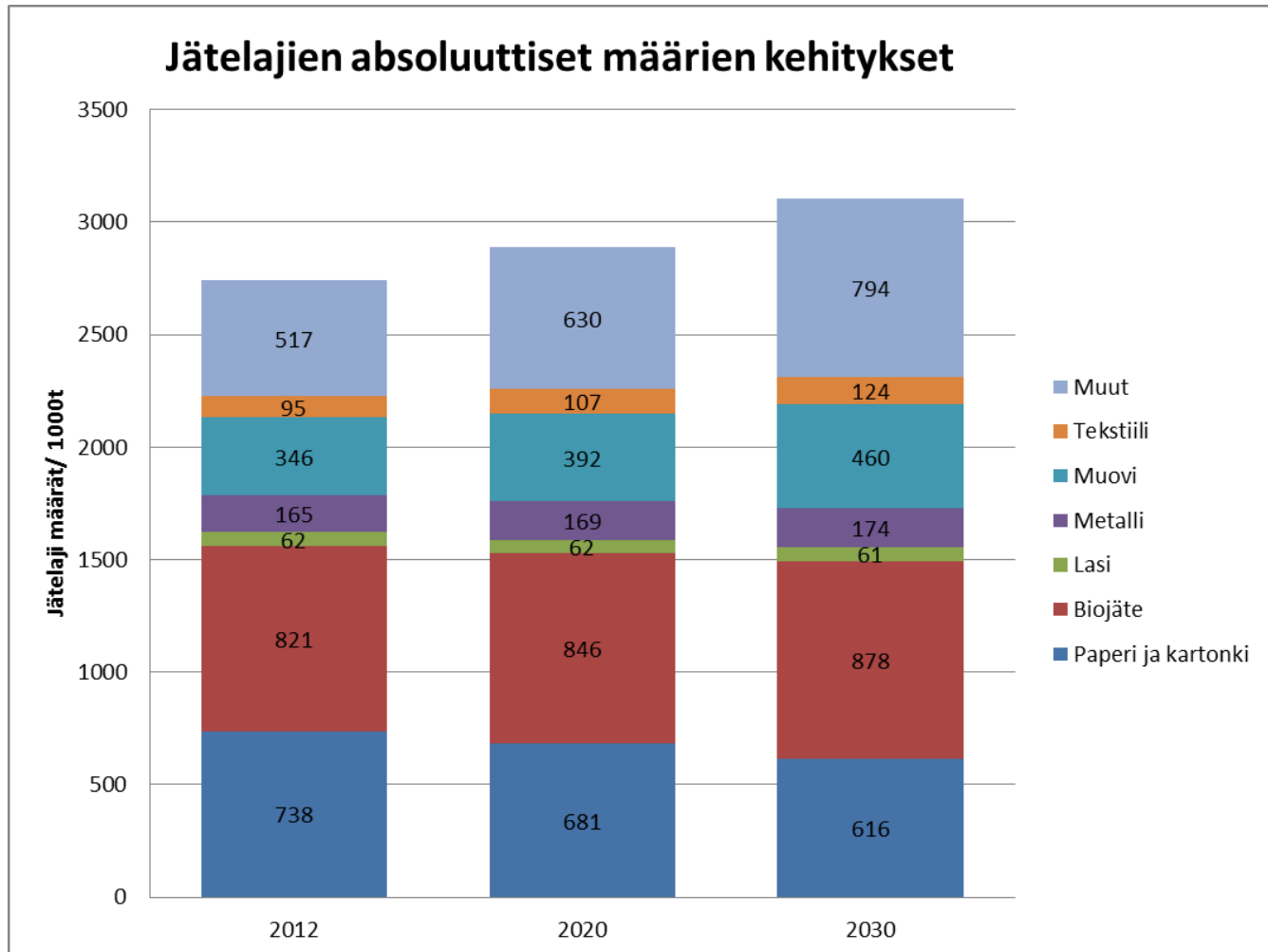
Yhdyskuntajätteen koostumus ja kierrätysasteet jätejakeille 2012

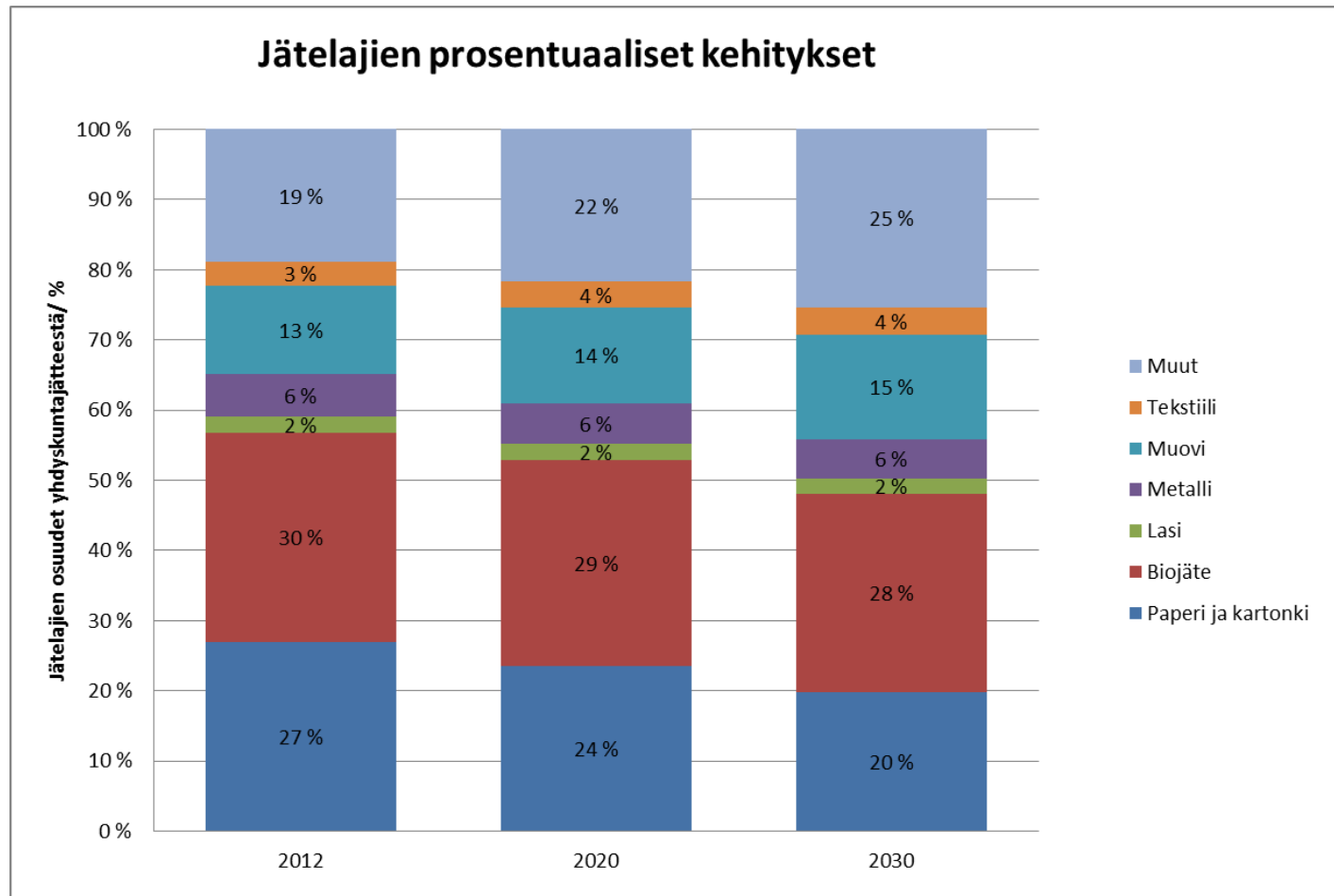
Laskennalliset kierrätysasteet eri yhdyskuntajättejakeille

- Biojäte 40%
- Lasi 50%
- Metallia 77%
- Paperi ja kartonki 46%
- Puutarhajäte 34%
- Muovi <1%
- Puu 3%

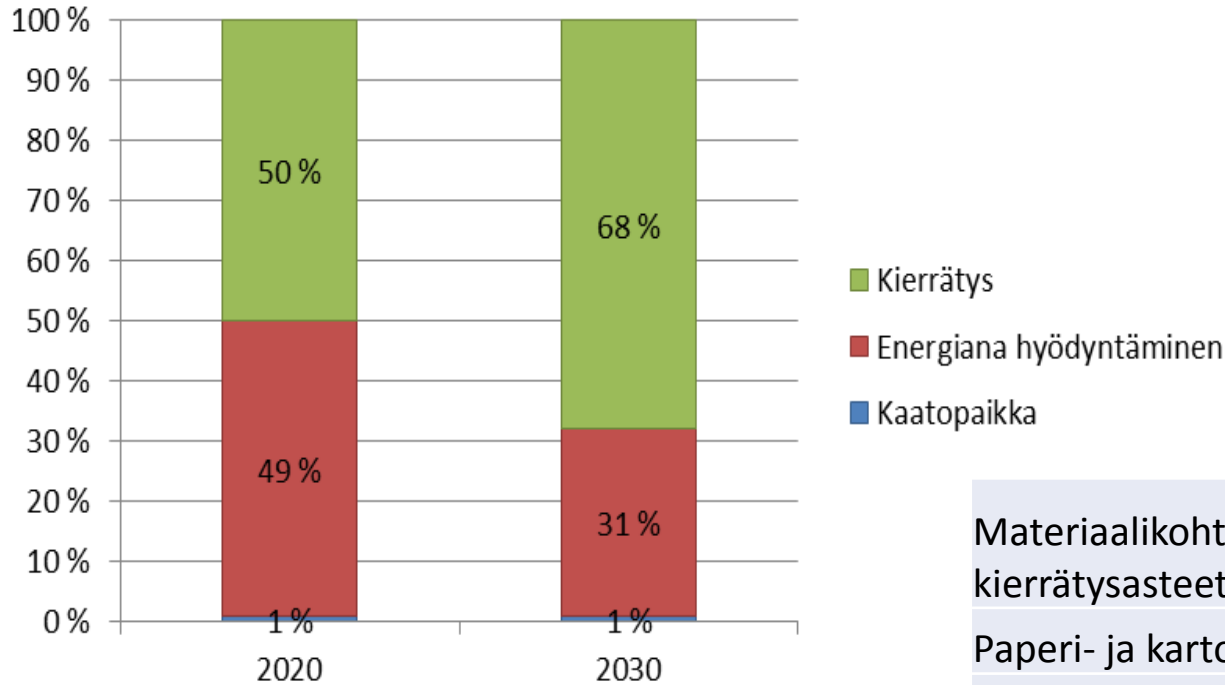
Yhdyskuntajätteen koostumuksen ennakointi vuoteen 2020 ja 2030

Yhdyskuntajätteen koostumuksen ennakointi – mukailtu perusura vuoteen 2020 ja 2030

Käsittelymenetelmien osuudet vuonna 2020 ja 2030

Materiaalikohtaiset kierrätysasteet (%)	vuonna 2020	vuonna 2030
Paperi- ja kartonkijäte	66,5	76
Orgaaninen jäte	66,5	76
Lasijäte	85,5	90
Metallijäte	85,5	90
Muovijäte	28,5	67
Tekstiili	23,75	67
Muut	19	48

Kysely asiantuntijoille

Yhdyskuntajätteen 50 % kierrätystavoite **on mahdollista saavuttaa 2020**. Keskeisiä jätevirtoja **kartonki, biojäte, muovi, metalli**. Ehdotettuja keinoja:

Toimijoille selkeät vastuut ja velvoitteet (kunnat, tuottajayhteisöt ja yksityiset toimijat)

Uudet lajitteluteknologiat käyttöön

Laskentamenetelmien yhdenmukaistaminen EUssa

Kierrätyksen huomioon ottaminen pakkausten suunnittelussa

Syntypaikkalajittelun tehostaminen: jh-määräysten velvoiterajat, enemmän erilliskerättäviä jätėjakeita

Markkinoiden luominen kierrätettäville materiaaleille

Sekajätteen korkeampi hinta verrattuna erilliskerättyihin jakeisiin.

Energiajätteen erilliskeräyksen kieltäminen

Seurannasta uuteen suunnitelmaan

- Kaikkia VALTSU:n tavoitteita ei saavuteta
- EU tavoitteiden mahdollinen kiristyminen
- Rajalliset resurssit
- Alueellisuuden mukaan ottaminen

→ miten vaikuttaa uuteen suunnitelmaan

- Jäte-ennakko hankkeella suunnittelua aloitettu
  - VALTSU-koordinaattori aloittaa maaliskuun alussa Suomen ympäristökeskuksessa
  - Ohjausryhmänä toimii jätealan strateginen yhteistyöryhmä

Kiitos!

Lisätietoa: www.ym.fi

Ympäristö> Jätteet

>Valtakunnallinen jätesuunnitelma

Sirje Stén

Ympäristöministeriö

[sirje.sten\(a\)ymparisto.fi](mailto:sirje.sten@ymparisto.fi)